

بررسی درس سوم عربی دوازدهم مشترک - حسن اسدی و زینب کسمائی

الدَّرْسُ الثَّالِثُ : الْعِلْمُ صَيْدٌ وَ الْكِتَابَةُ قَيْدٌ. فَ « قَيَّدُوا الْعِلْمَ بِالْكِتَابَةِ. »

دانش شکار است و نوشتن بند؛ پس دانش را با نوشتن به بند آورید.

العلم : مبتدا - صَيْدٌ : خبر مفرد (اسم) - واو عطف - الكتابة: مبتدا - قَيْدٌ : خبر مفرد (اسم)

برای ضبط حرکات حواسمان به صید و قید باشد.

ف : فاء نتیجه (جهت اطلاع) - قَيَّدُوا : فعل و فاعله واو بارز - العلمَ : مفعول به - بالكتابة : جار و مجرور

الكتابة : تحليل صرفي (نوعية الكلمات) اسم ، مفرد ، مؤنث ، معرّف بآل - جامد مصدری

عَيْن ما فيه الخبر من نوعيه: الاسم و الجملة: تجربی ۹۹

(۱) دَوْر الدَّلَافِينِ فِي تَمْيِيزِ أَمَاكِنِ تَجْمَعُ الْأَسْمَاكُ أَمْرٌ مَهْمٌ لِلْإِنْسَانِ

(۲) الدَّلَافِينُ عَدُوَّةٌ لِسَمَكِ الْقَرَشِ فَحِينَمَا تَرَاهُ تَتَجَمَعُ حَوْلَهُ وَ تَقْتُلُهُ

(۳) هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ تُحَيِّرُنَا جَدًّا فِي أَسْلُوبِ حَيَاتِهَا وَ كَثْرَةِ جَمَالِهَا

(۴) الدَّلَفِينُ حَيَوَانٌ ذَكِيٌّ وَ هُوَ يُحِبُّ الْإِنْسَانَ وَ مَسَاعِدَتَهُ مَهْمَا أَمَكِنَ *

قَيَّدُوا : فعل أمر ، للمخاطبينَ (جمع مذكر مخاطب) ، ثلاثي مزيد باب تفعيل (فَعَّلَ - يُفَعِّلُ - فَعَّلَ - تَفَعَّلَ) بزيادة

حرف واحد (تکرار عين الفعل) - متعدّد - معلوم (در حدّ آموزش متوسطه فعل امر همیشه معلوم است.)

الْكُتُبُ طَعَامُ الْفِكْرِ - عَنِ كِتَابِ « أَنَا » لِعَبَّاسِ مَحْمُودِ الْعَقَّادِ، بِتَصَرُّفٍ

کتاب ها غذای فکرنند - از کتاب « أنا » اثر {عبّاس محمود عقّاد، با تصرّف

الکتابُ : مبتدا - طعامٌ : خبر مفرد (اسم) - الفکرِ : مضاف إليه

عن کتاب : جار و مجرور - " أنا " : مضاف إليه - لعبّاس: جار و مجرور - بتصرّف : جار و مجرور

أنا در این عبارت معرفه به اسم علم است.

الكتب : اسم - جمع تكسير " مكسر " (مفرده الكتاب : مذکر - جامد غير مصدری) - معرّف بآل

إِنَّ الْكُتُبَ طَعَامُ الْفِكْرِ وَ لِكُلِّ فِكْرٍ طَعَامٌ كَمَا تَوْجَدُ أَطْعِمَةً لِكُلِّ جِسْمٍ. وَ مِنْ مَزَايَا الْجِسْمِ الْقَوِيَّ أَنَّهُ يَجْذِبُ غِذَاءً

مُنَاسِبًا لِنَفْسِهِ. قطعاً کتاب ها غذای اندیشه اند و هر اندیشه ای غذایی دارد، همانطور که برای هر جسمی غذاهایی

یافت می شود. و از مزیت های بدن قوی این است که غذایی مناسب برای خودش جذب می کند.

إِنَّ : حرف مشبّه بالفعل (للتأكيد على كلّ العبارة) - الکتب : اسم إِنَّ - طعامٌ : خبر إِنَّ مفرد - الفكر: مضاف إليه - واو عطف - لكلّ: خبر مقدّم (جار و مجرور " شبه جمله ") - فکرٍ : مضاف إليه - طعامٌ : مبتدا مؤخّر (چون مبتدا نکره و خبر شبه جمله می باشد واجب است خبر زودتر بیاید). مثال : في الصفّ تلميذٌ

كما : ک : أداة تشبيهه و حرف جرّ (جهت اطلاع : مجرورش مصدر مؤول از توجد می باشد) - ما: مصدریه (صرفاً جهت اطلاع) - تُوجَدُ : فعل و فاعله محذوف - أطعمه: نائب فاعل - لكلّ: جار و مجرور - جسم : مضاف إليه

من مزایا : جار و مجرور - الجسم : مضاف إليه - القويّ : صفت (نعت) - أنّ : حرف مشبّه بالفعل (ربط و اتصال) - ه : اسم أنّ - يجذبُ : خبر أنّ بصورت جمله ی فعلیه " فعل و فاعله هو مستتر " - غذاءً: مفعول به - مناسباً : صفت (نعت) - لنفس: جار و مجرور - ه: مضاف إليه

تُوجَدُ : فعل مضارع - للغائبه - ثلاثي مجرد - متعدّد - مجهول

أطعمه : اسم - جمع تكسير " مكسّر " (مفرده طعام : مذکر - جامد غیر مصدری) - نكرة

يَجِذِبُ : فعل مضارع، للغائب ، ثلاثي مجرد ، متعدّد ، معلوم

مُناسباً: اسم ، مفرد ، مذکر ، مشتق و اسم فاعل من مصدر مُناسبه ، نكرة

وَ كَذَلِكَ الْإِنْسَانُ الْعَاقِلُ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَجِدَ غِذَاءً فِكْرِيًّا فِي كُلِّ مَوْضُوعٍ وَإِنَّ التَّحْدِيدَ فِي اخْتِيَارِ الْكُتُبِ كَالْتَّحْدِيدِ فِي اخْتِيَارِ الطَّعَامِ. وهمچنین انسان خردمند می تواند غذای فکری هر موضوعی را بیابد، و قطعاً محدود کردن انتخاب کتاب ها مانند محدود کردن انتخاب غذاست.

كذلك : جار و مجرور - الإنسان : مبتدا - العاقل : صفت (نعت) - يستطيعُ : خبر بصورت جمله فعلیه " فعل و فاعله هو مستتر " مفعولش " أن يجد ... خارج از اهداف کتاب " - أن : حرف ناصب - يجدُ : فعل منصوب و فاعله هو مستتر - غذاءً: مفعول به - فِكْرِيًّا: صفت (نعت) - في كلّ : جار و مجرور - مَوْضُوعِ: (برای ضبط حرکات مهمّ است) مضاف إليه - إِنَّ : حرف مشبّه بالفعل (للتأكيد على كلّ العبارة) - التحديد : اسم إِنَّ - في اختيار : جار و مجرور - الکتب : مضاف إليه - كالتحديد : خبر بصورت شبه جمله " جار و مجرور " - في اختيار : جار و مجرور - الطعام: مضاف إليه

يستطيعُ : فعل مضارع ، للغائب ، ثلاثي مزيد باب استفعال بزيادة ثلاثة حروف ، متعدّد ، معلوم

مَوْضُوعِ : اسم ، مفرد ، مذکر ، مشتق و اسم مفعول من مصدر " وضع " ، نكرة

التحديد: اسم - مفرد - مذکر - معرّف بأل - جامد مصدری (مصدر باب تفعیل)

اختيار: اسم ، مفرد ، مذکر ، جامد مصدری " مصدر باب افتعال " - معرّف بالإضافة

كِلَاهُمَا لَا يَكُونُ إِلَّا لِطِفْلِ أَوْ مَرِيضٍ. فَأَقْرَأْ مَا تُحِبُّ مِنَ الْكُتُبِ؛ إِذَا كَانَ لَكَ فِكْرٌ قَادِرٌ، تَسْتَطِيعُ بِهِ أَنْ تَفْهَمَ مَا تَقْرَأُ؛

وهر دوی آنها فقط برای یک کودک یا یک بیمار می باشند. پس از کتاب ها بخوان آنچه را که دوست داری ؛ اگر (هرگاه) اندیشه ای توانمند داشته باشی ، می توانی به وسیله آن بفهمی آنچه را که می خوانی؛

کلا: مبتدا - هما : مضاف إليه - لا یكونُ : خبر بصورت جمله - إلا : أداة حصر - لطفل: جار و مجرور - أو : حرف عطف - مریض: معطوف - ف: حرف عطف - اقرأ: فعل و فاعله أنت مستتر - ما: مفعول به (اسم موصول) - تُحِبُّ مِنَ الْكُتُبِ : جمله صله " تُحِبُّ: فعل و فاعله أنت مستتر - مِنَ الْكُتُبِ : جارّ و مجرور " - إذا : قید زمان (اسم شرط غیر عامل) - کان : فعل ناقص - لک : خبر مقدّم " شبه جمله " - فکّر: اسم کان مؤخّر - قادر: صفت (نعت) - کان : فعل شرط - تستطيع : جواب شرط " فعل و فاعله أنت مستتر " - به : جار و مجرور - أن : حرف ناصب - تفهمَ : فعل منصوب و فاعله أنت مستتر - ما : اسم موصول در نقش مفعول به - تقرأ : جمله صله " فعل و فاعله أنت مستتر "

تُحِبُّ: فعل مضارع ، للمخاطب ، ثلاثی مزید باب إفعال بزيادة حرف واحد (أ) ، متعدّد ، معلوم

کان: فعل ماضٍ من الأفعال الناقصة ، للغائب ، ثلاثی مجرد ، افعال ناقصه در بحث های لازم یا متعددی و معلوم یا مجهول هیچ جایگاهی ندارند.

کان : فعل ناقص - بره باب تفعیل کَوَّنَ (تشکیل داد) فعل تامّ است و متعدی و اگه بره باب تفعّل تَكَوَّنَ (تشکیل شد) فعل تامّ است و لازم

فَالتَّجَارِبُ لَا تُغْنِينَا عَنِ الْكُتُبِ؛ لِأَنَّ الْكُتُبَ تَجَارِبُ الْأُمَمِ عَلَى مَرِّ آلَافِ السِّنِينَ وَ لَا يُمَكِّنُ أَنْ تَبْلُغَ تَجْرِبَةُ الْفَرْدِ الْوَاحِدِ أَكْثَرَ مِنْ عَشْرَاتِ السِّنِينَ. پس تجربه ها ما را از کتاب ها بی نیاز نمی کند؛ زیرا کتاب ها تجربه های امت ها در گذر هزاران سال است، و ممکن نیست که تجربه یک فرد به بیشتر از دهها سال برسد.

ف: پس (فاء جزاء نیست) - التجارب: مبتدا - لا تغني: خبر بصورت جمله فعلیه " فعل و فاعله هي مستتر " - نا: مفعول به - عن الكتب: جار و مجرور - ل: جارّ و مجرورش عبارت بعد - أن: حرف مشبّه بالفعل - الكتب: اسم أن - تجارب: خبر مفرد (اسم) - الأمم: مضاف إليه (مفردة الأمة) - على مرّ: جار و مجرور - آلاف: مضاف إليه - السنين: مضاف إليه - و: عطف - لا يمكن: فعل (مضارع منفی) فاعلش از اهداف کتاب نیست (أن تبلغ ...) - أن: حرف ناصب - تبلغ: فعل منصوب - تجربة: فاعل (اسم ظاهر) - الفرد: مضاف إليه - الواحد: صفت (نعت) - أكثر: مفعول به - من عشرات: جار و مجرور - السنين: مضاف إليه

التَّجَارِبُ: اسم ، جمع مكسّر (مفردة التجربة : مؤنث ، جامد مصدری) ، معرّف بأل

وَ لَا أَظُنُّ أَنَّ هُنَاكَ كُتْبًا مُكْرَّرَةً؛ لِأَنِّي أَعْتَقِدُ أَنَّ الْفِكْرَةَ الْوَاحِدَةَ إِذَا طَرَحَهَا أَلْفٌ كَاتِبٍ أَصْبَحَتْ أَلْفَ فِكْرَةٍ.

و گمان نمی کنم که کتاب هایی تکراری وجود داشته باشد، برای اینکه من اعتقاد دارم که یک اندیشه را وقتی هزار نویسنده مطرح کنند، هزار اندیشه می شود.

لا أَظُنُّ: فعل و فاعله أنا مستتر - أَنْ مكررةً: مفعول به - أَنْ: حرف مشبّه بالفعل - هناك: خبر مقدم - كتباً: اسم أَنْ - مكررةً: صفت (نعت) - ل: حرف جر و مجرورش عبارت بعد (خارج از اهداف كتاب) - أَنْ: حرف مشبّه بالفعل - نون وقايه - ي: اسم أَنْ - أعتقد: خبر أَنْ بصورت جمله فعلیه " فعل و فاعله أنا مستتر " - أَنْ فكرة: مفعول به برای أعتقد - أَنْ: حرف مشبّه بالفعل (للربط و الاتصال) - الفكرة: اسم أَنْ - الواحدة: صفت (نعت) - إذا: اسم شرط غير عامل (قيد زمان) - طرَحَ: فعل و فاعله أَلْف - ها: مفعول به - كاتب: مضاف إليه - أصبحت أَلْف فكرة: خبر أَنْ بصورت جمله - أصبحت: فعل ناقص و اسمه هي مستتر - أَلْف: خبر فعل ناقص - فكرة: مضاف إليه

أَعْتَقِدُ: فعل مضارع ، للمتکلم وحده ، ثلاثي مزيد باب افتعال بزيادة حرفين (ا - ت) - متعدّد - معلوم -

أصبحت: فعل ماضٍ من الأفعال الناقصة ، للغائبه ، ثلاثي مزيد باب إفعال بزيادة حرف واحد (أ) - افعال ناقصه در بحث های لازم یا متعدی و معلوم یا مجهول جائی ندارند.

و لهذا أريدُ أن أقرأ في الموضوع الواحد آراءَ عِدَّةٍ كتابٍ لأنَّ هذا العملَ أمتعُ و أنفعُ من قراءةِ الموضوعاتِ المتعدّدةِ، فمثلاً أقرأ في حياةِ « نابليون » آراءَ ثلاثينَ كاتباً، و أنا واثقٌ أنَّ كلَّ كاتبٍ قد وصّف نابليون بأوصافٍ لا تُشبهه أوصافُ الكتابِ الآخرينَ. و برای همین می خواهم که نظرات تعدادی از نویسندگان را در یک موضوع بخوانم؛ زیرا این کار از خواندن موضوعات گوناگون لذت بخش تر و سودمند تر است، بطور مثال در زندگی «نابلیون» نظرات سی نویسنده را می خوانم. و من مطمئنم که هر نویسنده ای نابلیون را به صفت های وصف کرده که به صفت های نویسندگان دیگر شباهت ندارد.

لهذا: جار و مجرور - أريدُ: فعل و فاعله أنا مستتر (مفعولش أن أقرأ از اهداف كتاب نیست) - أن: حرف ناصب - أقرأ: فعل و فاعله أنا مستتر - في الموضوع: جار و مجرور - الواحد: صفت (نعت) - آراءَ: مفعول به - عِدَّة: مضاف إليه - كُتَّابٍ: مضاف إليه (مفرده كاتب: اسم فاعل من المصدر كتابة) - ل: حرف جر- أَنْ: حرف مشبّه بالفعل - هذا: اسم أَنْ - العمل: مشار إليه - أمتعُ: خبر مفرد (اسم تفضيل) - أنفعُ: معطوف - من قراءة: جارّ و مجرور - الموضوعات: مضاف إليه - المتعددة: صفت - أقرأ: فعل و فاعله أنا مستتر - في حياة: جار و مجرور - نابليون: مضاف إليه - آراءَ: مفعول به - ثلاثين: مضاف إليه - كاتباً: معدود و نقشش خارج از حیطه ی كتاب - واو حالیه - أنا واثقٌ: جمله ی حالیه ی اسمیه " أنا: مبتدا - واثقٌ: خبر مفرد " - أَنْ: حرف مشبّه بالفعل (للربط و الاتصال) - (كلّ: اسم أَنْ - كاتبٍ: مضاف إليه - قد وصف...: خبر بصورت جمله فعلیه " قد: حرف تحقيق - وصفَ: فعل و فاعله هو مستتر " - نابليون: مفعول به - بأوصافٍ: جار و مجرور - لا تُشبهه...: جمله ی وصفیه فعلیه " فعل و فاعله هي مستتر " - أوصافَ: مفعول به - الكُتَّاب: مضاف إليه - الآخرين: صفت (نعت)

أريدُ: فعل مضارع ، للمتكلم وحده ، ثلاثي مزيد باب إفعال بزيادة حرف واحد (أراد)، متعدّد - معلوم

أقرأُ: فعل مضارع، للمتكلم وحده ، ثلاثي مجرد (بر اساس قرأ) ، متعدّد ، معلوم

الكتاب: اسم ، جمع مكسّر " تكسير " (مفردة الكاتب : مذکر، اسم فاعل من المصدر كتابة)، معرّف بأل

الآخرينَ : اسم، جمع مذكر سالم ، اسم تفضيل ، معرّف بأل

فَرَّبَ كِتَابٍ يَجْتَهِدُ الْقَارِئُ فِي قِرَاءَتِهِ ثُمَّ لَا يَخْرُجُ مِنْهُ بِفَائِدَةٍ وَرَبُّ كِتَابٍ يَتَصَفَّحُهُ قَارِئُهُ فَيُؤَثِّرُ فِي نَفْسِهِ تَأْثِيرًا عَمِيقًا يَظْهَرُ فِي آرَائِهِ. أَمَّا الْكِتَابُ الْمُفِيدُ فَهُوَ الَّذِي يَزِيدُ مَعْرِفَتَكَ فِي الْحَيَاةِ وَ قُوَّتَكَ عَلَى الْفَهْمِ وَ الْعَمَلِ فَإِذَا وَجَدْتَ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ، كَانَ جَدِيرًا بِالْعِنَايَةِ وَ التَّقْدِيرِ. چه بسا کتابی که خواننده در خواندن آن تلاش می کند، سپس بهره ای از آن نمی برد، و چه بسا کتابی که خواننده اش آن را ورق می زند؛ پس بطور عمیقی در درونش تأثیر می گذارد که در نظراتش آشکار می شود. اما کتاب مفید آن است که شناختت را در زندگی و توانت را در فهم و کار افزایش می دهد، پس اگر آن را در کتابی یافتی، {آن} شایسته‌ی توجه و ستایش است.

رَبُّ: حرف جر و خارج از حیطه ی کتاب - کتاب: مجرور به حرف جر (مباحث تکمیلی رُبّ و ... از اهداف کتاب خارج است) - يَجْتَهِدُ: فعل - القارئُ: فاعل " اسم ظاهر " - في قراءة: جار و مجرور - ه: مضاف إليه - ثمّ: حرف عطف (خارج از اهداف) - لا: حرف نفی - يَخْرُجُ: فعل و فاعله هو مستتر - منه: جار و مجرور - بفائدة: جار و مجرور - يتصفحّ: فعل - ه: مفعول به - قارئ: فاعل " اسم ظاهر " - ه: مضاف إليه - يؤثّر: فعل و فاعله هو مستتر - في نفس: جار و مجرور - ه: مضاف إليه - تأثيراً: مفعول مطلق نوعی (بیانی - عمیقاً: صفت - يظهر ...: جمله وصفیه فعلیه " فعل و فاعله هو مستتر " في آراء: جار و مجرور - ه: مضاف إليه - أمّا: خارج از اهداف (شرط) - المفيد: صفت - هو: مبتدا - الذي: خبر مفرد - يزيد: فعل و فاعله هو مستتر - معرفة: مفعول - ك: مضاف إليه - في الحياة: جار و مجرور - " يزيد: جمله صله " - قوة: معطوف - ك: مضاف إليه - على الفهم: جار و مجرور - العمل: معطوف - إذا: اسم شرط در نقش قید زمان - وجدت: فعل شرط و فاعله تّ بارز - ذلك: مفعول به - في كتاب جار و مجرور - كان: جواب شرط فعل ناقص و اسمه هو مستتر - جديراً: خبر كان مفرد - بالعناية: جار و مجرور - التقدير: معطوف

يَتَصَفَّحُ: فعل مضارع ، للغائب ، ثلاثي مزيد باب تفعل بزيادة حرفين (ت - تکرار عين الفعل) ، متعدّد ، معلوم

نفس: اسم، مفرد، مؤنث معنوی (بدون علامت تانیث) ، جامد غیرمصدري ، معرّف بالإضافة (جهت اطلاع)

كانَ: فعلٌ ماضٍ من الأفعال الناقصة، للغائب ، ثلاثي مجرد ، افعال ناقصه در بحث های لازم یا متعدی و معلوم یا مجهول جایی ندارند پس در قسمت محلّ اعرابی هم نمی توان به فاعل یا مفعول اشاره کرد.

العقّادُ أديبٌ وَ صَحْفِيُّ وَ مُفَكِّرٌ وَ شاعِرٌ مِصرِيٌّ أُمُّهُ مِنْ أَصْلِ كُرْدِيٍّ. فَكَانَ الْعَقَّادُ لَا يَرَى الْجَمَالَ إِلَّا الْحُرِّيَّةَ؛ وَ لِهَذَا لَا نُشَاهِدُ فِي حَيَاتِهِ إِلَّا النَّشَاطَ عَلَى رَغَمِ ظُرُوفِهِ الْقَاسِيَةِ. عقّاد ادیب و روزنامه نگار و اندیشمند و شاعر مصری

است؛ مادرش کرد نژاد است. عقاد زیبایی را فقط آزادی می دید؛ و برای همین در زندگی اش با وجود شرایط دشوار ش جز فعالیت نمی بینیم (فقط فعالیت را می بینیم).

العقاد: مبتدا - أديبٌ: خبر مفرد - صحفيٌ: معطوف - مفكّر: معطوف - شاعرٌ: معطوف - مصريٌ: صفت - أمٌ: مبتدا - ه: مضاف إليه - من أصل: خبر بصورت شبه جمله " جار و مجرور " - كرديٌ: صفت (نعت) - كان : فعل ناقص - العقاد : اسم كان - لايري : خبر كان بصورت جمله فعلية " يري: فعل و فاعله هو مستتر " الجمال : مفعول به - إلا : أداة حصر - الحرّية : مفعول به دوم - لهذا : جار و مجرور - لا: حرف نفى - نشاهدُ: فعل و فاعله نحن مستتر - في حياة : جار و مجرور - ه : مضاف إليه - إلا: أداة حصر - النشاط : مفعول به - على رغم : جار و مجرور - ظروف: مضاف إليه - ه : مضاف إليه - القاسية : صفت (نعت)

مصريٌ : اسم ، مفرد ، مذکر ، نكرة (اسم علم ياء نسبت بگیرد از علم بودن خارج می شود.) - جامد غيرمصدرى

العقاد: اسم ، مفرد ، مذکر ، اسم مبالغة من المصدر عقد ، معرفة " اسم علم "

القاسية : اسم ، مفرد ، مؤنث ، اسم فاعل من المصدر قساوة ، معرّف بأل

يُقَالُ إِنَّهُ قَرَأَ آلاَفَ الْكُتُبِ. وَ هُوَ مِنْ أَهَمِّ الْكُتَابِ فِي مِصْرَ. فَقَدْ أَضَافَ إِلَى الْمَكْتَبَةِ الْعَرَبِيَّةِ أَكْثَرَ مِنْ مِئَةِ كِتَابٍ فِي الْمَجَالَاتِ الْمُخْتَلِفَةِ. گفته می شود او هزاران کتاب خواند. و او از مهم ترین نویسندگان مصر (در مصر) است. پس به کتابخانه عربی بیش از صد کتاب در زمینه های مختلف افزوده است.

يُقَالُ : فعل و فاعله محذوف (چون مجهوله) و نائب فاعله إته -إِنَّ: حرف مشبّه بالفعل (للتأكيد على كلّ العبارة) - ه: اسم إنّ - قرأ: خبر إنّ بصورت جمله فعلية " فعل و فاعله هو مستتر - " آلاَف : مفعول به - الكتب : مضاف إليه - هو : مبتدا - من أهمّ: خبر بصورت شبه جمله " جار و مجرور " - الكتاب : مضاف إليه - في مصر: جار و مجرور - قد: حرف تحقيق (حتمی بودن وقوع فعل) - أضاف: فعل و فاعله هو مستتر - إلى المكتبة : جار و مجرور - العربية: صفت - أكثر: مفعول به - من مئة: جار و مجرور - كتاب : مضاف إليه - في المجالات : جار و مجرور - المختلفة: صفت

يُقَالُ : فعل مضارع، للغائب، ثلاثي مجرد ، متعدّد ، مجهول

ما دَرَسَ الْعَقَادُ إِلَّا فِي الْمَرْحَلَةِ الْإِبْتِدَائِيَّةِ لِعَدَمِ وُجُودِ مَدْرَسَةٍ ثَانَوِيَّةٍ فِي مُحَافَظَةِ أَسْوَانَ الَّتِي وُلِدَ وَ نَشَأَ فِيهَا. وَ مَا اسْتَطَاعَتْ أُسْرَتُهُ أَنْ تُرْسِلَهُ إِلَى الْقَاهِرَةِ لِتَكْمِيلِ دِرَاسَتِهِ. فَمَا اعْتَمَدَ الْعَقَادُ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ. فَقَدْ تَعَلَّمَ الْإِنْجِلِيزِيَّةَ مِنَ الشِّيَاحِ الَّذِينَ كَانُوا يَأْتُونَ إِلَى مِصْرَ لِزِيَارَةِ الْآثَارِ التَّارِيخِيَّةِ. عقاد فقط در مرحله ابتدایی درس خواند، بخاطر نبود دبیرستان در استان اسوان که در آن زاده شد و رشد کرد. و خانواده اش نتوانستند که او را برای تکمیل تحصیلش به قاهره بفرستند. پس عقاد فقط به خودش تکیه کرد. پس از گردشگرانی که برای دیدن آثار تاریخی به مصر می آمدند، انگلیسی را یاد گرفته است.

ما : حرف نفی - درس: فعل - العقّاد : فاعل " اسم ظاهر " - إلّا : أداة حصر - في المرحلة : جار و مجرور - الابتدائية: صفت (نعت) - (این عبارت پس از إلّا حرف جر دارد ولی قبل از إلّا مشابه آن حرف جر وجود ندارد پس عبارت حصر دارد. در ترجمه ی مثبت، فقط یا تنها را بر سر کلمه ی بعد از إلّا می آوریم .عقاد فقط در مرحله ی ابتدائی درس خواند). لعدم: جار و مجرور - وجود: مضاف إليه - مدرسةٍ : مضاف إليه - ثانويةٍ: صفت (نعت) - في محافظة: جار و مجرور - أسوان : مضاف إليه - التي (که) : صفت " نعت " - وِلِدَ : فعل و فاعله محذوف و نائب فاعله هو مستتر - و : حرف عطف - نشأ: فعل و فاعله هو مستتر - فيها : جار و مجرور - ما: حرف نفی - استطاعت: فعل (این فعل متعدی است و مفعولش آن ترسل ... خارج از اهداف کتاب) - أسرةٌ : فاعل " اسم ظاهر " (جَمعه أُسر) - ه : مضاف إليه - أن : حرف ناصب- تُرِسلَ: فعل منصوب و فاعله هي مستتر - ه : مفعول به - إلى القاهرة : جار و مجرور (القاهرة : معرفه " اسم علم ") - لتكميل : جار و مجرور - دراسةٍ : مضاف إليه - ه : مضاف إليه - ما : حرف نفی - اعتمد: فعل - العقّاد : فاعل " اسم ظاهر " - إلّا : أداة حصر - على نفس : جار و مجرور - ه: مضاف إليه - (این عبارت پس از إلّا حرف جر دارد ولی قبل از إلّا مشابه آن حرف جر وجود ندارد پس عبارت حصر دارد. در ترجمه ی مثبت، فقط یا تنها را بر سر کلمه ی بعد از إلّا می آوریم .عقاد فقط بر خودش تکیه " اعتماد " کرد) - قد : حرف تحقیق - تَعَلَّمَ : فعل و فاعله هو مستتر - الإنجليزية: مفعول به - من السّيّاح : جار و مجرور - الّذين: صفت - كانوا: فعل ناقص و اسمه واو بارز - يأتونَ : خبر فعل ناقص بصورت جمله " يأتونَ: فعل و فاعله واو بارز - إلى مصر : جار و مجرور - لزيارة: جار و مجرور - الآثار : مضاف إليه - التاريخيّة: صفت (نعت)

درس: فعل ماضٍ ، للغائب ، ثلاثی مجرد ، لازم ، معلوم

مدرسة: اسم-مفرد-مونث-مشتق اسم مکان عن المصدر دراسه-نکره

تکميل : اسم-مفرد-مذکر-جامد مصدری (مصدر باب تفعیل) -معرف بالإضافة

اعتمد: فعل ماضٍ ، للغائب ، ثلاثی مزيد باب افتعال بزيادة حرفين (ا - ت) -متعدّ (مفعولش با حرف جر مجرور شده است. بر اساس رویکرد کنکور ۹۹) - معلوم

السّيّاح: اسم-جمع مکسر(مفرد سائح-مذکر-مشتق اسم فاعل من المصدر سياحة)-معرفه به ال

توجه: السّيّاح : اسم ، مفرد ، مذکر ، اسم مبالغة من المصدر سياحة ، معرّف بأل

تعلّم: فعل ماضٍ-لغائب - ثلاثی مزيد مزيد باب تفعل بزيادة حرفين - متعدّد-معلوم

زيارة : اسم-مونث-مفرد-معرف بالإضافة-جامد مصدری

أَصَافَ : افزود (مضارع: يُضِيفُ - مصدر: إِضَافَةٌ) أَعْنَى : بی نیاز گردانید (مضارع: يُعْنِي - مصدر: إِعْنَاءُ) أَغْنَاهُ عَنْهُ: او را از آن بی نیاز کرد. الْأَمْتَعُ : لذت بخش تر التَّحْدِيدُ : محدود کردن (ماضی: حَدَدَ - مضارع: يُحَدِّدُ)	تَصَفَّحَ : ورق زد ، سریع مطالعه کرد الثَّانَوِيَّةُ : دبیرستان الجَدِيرُ : شایسته الصَّحْفِيُّ : روزنامه نگار الظُّرُوفُ : شرایط «مفرد: الظَّرْفُ» الْقَاسِي : سخت و دشوار الْكَتَّابُ : نویسندگان «مفرد: الْكَاتِبُ»	الْمُفَكِّرُ : اندیشمند نَشَأَ : پرورش یافت الْوَاتِقُ : مطمئن هُنَاكَ : وجود دارد ، آنجا يُقَالُ : گفته می شود « مجهولِ يَقُولُ »
--	---	---

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- دَرَسَ الْعَقَادُ فِي جَامِعَةِ أَنْقَرَةَ وَ حَصَلَ عَلَى دُكْتوراهِ فَخَرِيَّةٍ مِنْهَا. **خطأ**
- ۲- رَبُّ كِتَابٍ تَجْتَهُدُ فِي قِرَاءَتِهِ ثُمَّ لَا تَحْصُلُ عَلَى فَائِدَةٍ مِنْهُ. **صحيح**
- ۳- الْكُتُبُ تَجَارِبُ آلاَفِ الْعُلَمَاءِ عَلَى مَرِّ السَّنِينَ. **صحيح**
- ۴- تَحْدِيدُ قِرَاءَةِ الْكُتُبِ نَافِعٌ فِي رَأْيِ الْكَاتِبِ. **خطأ**
- ۵- يَعْتَقِدُ الْعَقَادُ أَنَّ الْجَمَالَ جَمَالُ الْحَرِيَّةِ. **صحيح**
- ۶- لَا طَعَامَ لِفِكْرِ الْإِنْسَانِ. **خطأ**

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱. لِمَاذَا لَمْ يُوَاصِلِ الْعَقَادُ دِرَاسَتَهُ فِي الْمَدْرَسَةِ الثَّانَوِيَّةِ؟ لعدم وجود مدرسة ثانوية في محافظة أسوان.
۲. بِأَيِّ شَيْءٍ شَبَّهَ الْعَقَادُ التَّحْدِيدَ فِي اخْتِيَارِ الْكُتُبِ؟ شَبَّهَهُ الْعَقَادُ بِالتَّحْدِيدِ فِي اخْتِيَارِ الطَّعَامِ.
۳. كَمْ كِتَابًا أَضَافَ الْعَقَادُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟ أَضَافَ إِلَيْهَا أَكْثَرَ مِنْ مِئَةِ كِتَابٍ.
۴. مِمَّنْ تَعَلَّمَ الْعَقَادُ اللُّغَةَ الْإِنجِلِيزِيَّةَ؟ تَعَلَّمَ الْإِنجِلِيزِيَّةَ مِنَ السِّيَاحِ الَّذِينَ يَأْتُونَ إِلَى مِصْرَ.
۵. مَا هُوَ مِقْيَاسُ الْكُتُبِ الْمُفِيدَةِ؟ مِقْيَاسُ الْكُتُبِ الْمُفِيدَةِ هُوَ نَفْعُهَا.
۶. مَا هِيَ مَزَايَا الْجِسْمِ الْقَوِيِّ؟ جَذِبَ الْغِذَاءَ الْمُنَاسِبَ.

أسلوبُ الإستثناء و الحصر

حضر الزملاء في صالة الامتحان إلا حامداً. جمله ی قبل از إلا مثبت است پس ۱۰۰ درصد استثناء دارد. ارکان استثناء: إلا " أداة استثناء " - اسم بعد از إلا: مستثنی " حامداً " - مستثنی منه " الزملاء " - توجه: مستثنی منه نقش نیست الزملاء در این عبارت " فاعل "

الزملاء حضروا في صالة الامتحان إلا حامداً. جمله مثبت ۱۰۰ درصد استثناء إلا: أداة استثناء - حامداً: مستثنی - الزملاء: مستثنی منه در نقش مبتدا

كلّ شيء ينقض بالإنفاق إلا العلم. جمله مثبت ۱۰۰ درصد استثناء إلا: أداة استثناء - العلم: مستثنی - كلّ شيء: مستثنی منه (در سوالات سخت گیرانه فقط جزء اول را بگیرید " كلّ ") - كلّ: مبتدا - شيء: مضاف إليه

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِمَ مَا يَلِي ثُمَّ عَيَّنَ الْمُسْتَثْنَى وَ الْمُسْتَثْنَى مِنْهُ.

۱. ﴿ كَلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ﴾

جمله مثبت ۱۰۰ درصد استثناء - إلا: أداة استثناء - وجه: مستثنی - كلّ شيء: مستثنی منه " كلّ: مبتدا - شيء: مضاف إليه " هر چیزی (ترجمه ی کنکوری ضعیف ولی درست: همه چیز) به جز ذات او میراست (نابود شدنی است)

۲. ﴿ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴾

جمله مثبت ۱۰۰ درصد پس استثناء دارد. إلا: أداة استثناء - إبليس: مستثنی - الملائكة: مستثنی منه در نقش فاعل - پس فرشتگان همگی سجده کردند به جز ابلیس که سرکشی کرد و از کافران است.

كلّ - اجمعون: برای تأکید - استکبر: جمله حالیه چون إبليس اسم علم و معرفه است.

۳. كَلُّ عَيْنٍ بَاكِيَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا ثَلَاثَ أَعْيُنٍ؛ عَيْنٌ سَهَرَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَيْنٌ غَضَّتْ عَن مَحَارِمِ اللَّهِ وَ عَيْنٌ فَاضَتْ مِنْ حَسْبِيَةِ اللَّهِ.

جمله مثبت پس ۱۰۰ درصد استثناء دارد. إلا: أداة استثناء - ثلاث: مستثنی - كلّ عين: مستثنی منه " كلّ: مبتدا - عين: مضاف إليه - باكية: خبر مفرد (اسم) - هر چشمی روز قیامت گریان است به جز ۳ چشم: چشمی که در راه خدا بیدار ماند و چشمی که از حرام های خدا فرو بسته شد و چشمی که از پروای خدا لبریز شد. (پر شد) - سهرت ، غَضَّتْ (مجهول) ، فاضت: هر سه جمله ی وصفیه برای اسم نکره ی قبل از خود " عين "

۴. كَلُّ وَعَاءٍ يَضِيقُ بِمَا جُعِلَ فِيهِ إِلَّا وَعَاءَ الْعِلْمِ فَإِنَّهُ يَتَّسِعُ بِهِ.

جمله مثبت پس ۱۰۰ درصد استثناء دارد. **إِلَّا**: أداة استثناء - وعاء: مستثنى - كلّ وعاء: مستثنى منه " كلّ: مبتدا - وعاء: مضاف إليه - يضيّق: خبر بصورت جمله فعلیه - هر ظرفی با چیزی که در آن گذاشته شود تنگ می گردد به جز ظرف علم چرا که بوسیله آن فراخ (گشاد) می شود. یضیق و یتسع متضاد هستند.

۵. **كُلُّ شَيْءٍ يَرْحُصُ إِذَا كَثُرَ إِلَّا الْأَدَبَ فَإِنَّهُ إِذَا كَثُرَ غَلَا.** جمله مثبت پس ۱۰۰ درصد استثناء دارد. **إِلَّا**: أداة استثناء - الأدب: مستثنى - كلّ شيء: مضاف إليه - هر چیزی هرگاه زیاد شود ارزان می گردد به جز ادب چرا که هر گاه زیاد شود گران می گردد. یرخص: خبر - کثر: فعل شرط - غلا: جواب شرط - یرخص، غلا: متضادند گرچه نوع فعل متفاوت است.

۶- **لَا تَعَلَّمُ زَمِيلَاتِي اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ إِلَّا عَطِيَّةً.** جمله منفی است پس ۵۰ درصد احتمال استثناء و ۵۰ درصد احتمال حصر دارد. چون جمله مستثنی منه دارد پس قطعاً استثناء است. **إِلَّا**: أداة استثناء - عطیة: مستثنى - زميلات: مستثنى منه " در نقش فاعل" - هم شاگردی های من به جز عطیه زبان فرانسوی نمی دانند.

۷- **حَلَّ الطَّلَابُ مَسَائِلَ الرِّیَاضِيَّاتِ إِلَّا مَسْأَلَةً.** جمله مثبت پس ۱۰۰ درصد استثناء دارد. **إِلَّا**: أداة استثناء - مسألة: مستثنى - مسائل: مستثنى منه " در نقش مفعول به - " دانش آموزان مسائل ریاضی به جز یک مسأله را حل کردند .

یک نکته در ترجمه:

هنگامی که پیش از «إِلَّا» جمله منفی آمده و مستثنی منه ذکر نشده باشد، می توانیم عبارت را به صورت مثبت و محصور (فقط، تنها) نیز ترجمه کنیم؛ مثال:

ما شاهدتُ في المدرسة إلا كاظماً. جمله منفی است پس احتمال حصر یا استثناء وجود دارد. - جمله مستثنی منه ندارد پس قطعاً حصر است - **إِلَّا**: أداة حصر - كاظماً: - در جمله قبل از **إِلَّا** جای چه نقشی خالی است؟ مفعول - پس اسم بعد از **إِلَّا** آن نقص را جبران می کند. كاظماً: مفعول به

در کتابخانه، تنها (فقط) كاظم را دیدم. در کتابخانه، { کسی } جز كاظم را ندیدم.

اختبر نفسك. تَرَجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ.

۱- ﴿ وَ مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَ لَهْوٌ... ﴾ زندگی فرودین فقط بازی و سرگرمی است. منفی بودن عبارت اشاره دارد به

اینکه می تواند استثناء یا حصر باشد - مرفوع بودن اسم بعد از **إِلَّا** حصر را تأیید می کند. - الحیاة: مبتدا - الدنيا:

صفت - **إِلَّا**: أداة حصر - لعبٌ: خبر مفرد و مرفوع با ضمه - لهوٌ: معطوف

۲- ﴿... لَا يَبْأَسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾ از رحمت خدا فقط گروه کافر نا امید می شوند. جمله منفی است پس

احتمال حصر و استثناء یکسان است. - جمله ی قبل از **إِلَّا** فاعل ندارد پس **إِلَّا** أداة حصر و القوم فاعل مرفوع -

الكافرون: صفت نکته: اسم بعد از **إِلَّا** مرفوع باشد حتما حصر است.

۳- ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ قطعا انسان در زبان است به جز کسانی که ایمان آوردند و کارهای نیک انجام دادند... جمله ی قبل از **إِلَّا** مثبت است پس قطعا حصر نیست و **الَّذِينَ** در نقش مستثنی - **الإنسان** : مستثنی منه در نقش اسم **إِنَّ** - **آ** : لام تأکید - **فِي خُسْرٍ** : خبر **إِنَّ** بصورت شبه جمله - - **آمَنُوا** : فعل و فاعله و **بَارَزَ** " جمله صله " - **عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ** : معطوف " **عَمِلُوا** : فعل و فاعله و **بَارَزَ** - **الصَّالِحَاتِ** : مفعول به "

توجه: **عَمِلَ** دو وجهی است. **عمل** : کار کرد " لازم " **أنا أعمل في المصنع** . - **عمل** : انجام داد " متعدی " **أعمل بواجباتي**.

۴- **ما طالعت ليلة الامتحان كتاباً إلا كتاب العربية**. در شب امتحان کتابی را جز کتاب عربی مطالعه نکردم. - جمله ی قبل از **إِلَّا** منفی است. پس احتمال حصر و استثناء وجود دارد. **طالعت** : فعل و فاعله **تُ** **بَارَزَ** - **ليلة** : قید زمان - **الامتحان** : مضاف **إليه** - **كتاباً** : مفعول به (عبارت کامل است) - **إِلَّا** : أداة استثناء - **كتاب** : مستثنی - **العربية** : مضاف **إليه** - **مستثنی منه** : **كتاباً**

۵- **قرأت الكتاب التاريخي إلا مصادره**. کتاب تاریخی را جز منابعش خواندم. جمله ی قبل از **إِلَّا** مثبت است پس قطعا استثناء دارد. **إِلَّا** : أداة استثناء - **مصادره** : مستثنی - **ه** : مضاف **إليه** - **مستثنی منه** : **الكتاب** در نقش مفعول به - **التاريخي** : صفت

۶- **اشترت أنواع الفاكهة إلا أناناس**. انواع میوه را به جز آناناس خریدم. جمله ی قبل از **إِلَّا** مثبت است پس قطعا استثناء دارد. **اشترت** : فعل و فاعله **تُ** **بَارَزَ** - **أنواع** : مفعول به - **الفاكهة** : مضاف **إليه** - **إِلَّا** : أداة استثناء - **أناناس** : مستثنی - **مستثنی منه** : **أنواع**

نکات تکمیلی (در حدّ سؤالات کنکور)

عَيْن ما فيه « الحصر » :

۱- **لم نشاهد الأفلام من التلفاز إلا ما يفيدنا منها**. بعد از **إِلَّا** ، **مِن** + **ضمير** (**بعض** + **ضمير**) بیاید، استثناء است.

۲- **ما سعدنا إلى الجبال المرتفعة إلا الأقوياء منا**

۳- **ما أتذكر من أيام طفولتي إلا قصص أبي الجميلة**. *

۴- **لم تبلع الأسماك صغارها في هذا الفلم إلا سمكة واحدة**.

عَيْن المستثنى منه محذوفاً:

۱. **لا يُنير عقل الإنسان في حياته شيء إلا العلوم النافعة!** قبل از **إِلَّا** ، **شيء** و **أحد** بیاید معمولا استثناء است.

۲. **لم يخلق الله في الطبيعة إلا كل ما مفيد لجميع الكائنات!** *

۳. **لا نقتدى بأحد** ليكون لنا أسوة مناسبة إلا بالإنسان الكامل!

۴. **لا يُحافظ أكثر الناس على صحتهم في الحياة إلا قليلاً منهم!**

عَيْن ما ليس فيه « الحصر »:

۱. لا يُبَيِّن الصراطَ المستقيمَ و الدِّينَ الحَقَّ إِلَّا الرَّسُلُ المَبشُرُونَ! بعد از إِلا اسم یا صفتش مرفوع باشد حصر است.
 ۲. ما أقام الوجَهَ للدِّينِ حنيفاً إِلَّا من لا يكوننَّ من المشركين! أقام الوجَهَ للدِّينِ حنيفاً غضنفر. فاعل - حصر
 ۳. ما حمل الفأسَ لكسر الأضنام إِلَّا من اطمأنَّ بعلمه! حمل الفأسَ لكسر الأضنام غضنفر. فاعل - حصر
 ۴. لا يتعلَّم الدَّرَسَ أحدٌ إِلَّا الَّذِي كان من المستمعين! * قبل از إِلا ، شيء و أحد بیاید معمولا استثناء است.
- پس از إِلا اسم موصول بود اسم موصول و عبارت بعدش را حذف کنید و اگر عاقل بود غضنفر ، غیر عاقل بود تافتون قرار بدهید.

عَيْن المستثنى يختلف:

۱. لا تتساقط من أعيننا إِلَّا دموع الفرح! * دموع: فاعل - حصر
۲. لا يُحْمَلُنَا اللهُ شيئاً إِلَّا ما لنا طاقة به! قبل از إِلا ، شيء و أحد بیاید معمولا استثناء است.
۳. كان النَّاسُ يمشون بسرعة إِلَّا من فى رجله ألم! جمله ۳ و ۴ مثبت اند پس استثناء دارند.
۴. ذكرباتی من أيام سفرى كلها جميلة إِلَّا واحدة منها! بعد از إِلا ، من + ضمير (بعض + ضمير) بیاید، استثناء است.

أَلَا تَعْلَمُ أَنَّهُ لَا تُثْمِرُ عَادَةً إِلَّا بَعْدَ عَشْرَ سَنَوَاتٍ؟ حصر

بعد از إِلا - قيد زمان و مكان بیاید به جمله ی قبل از إِلا نگاه می کنیم اگر معادل آن قيد وجود داشت ، استثناء است و اگر نبود حصر دارد.

ما درس العقاد إِلَّا في المرحلة الابتدائية. حصر

بعد از إِلا جارّ و مجرور داریم به قبل از نگاه می کنیم باید مشابه " في " در عبارت باشد اگر پیدا کردیم عبارت استثناء دارد اگر پیدا نکردیم حصر است.

لا يعتمد العاقل إِلَّا على نفسه. حصر

منفى ساز جمله و إِلا را حذف کنیم " يعتمد العاقل على نفسه " با یک جمله رُند برخورد می کنیم این تأیید کننده حصر است.

ما شاهدتُ في المكتبة إِلَّا سعيداً. ما + إِلا : حذف شاهدتُ في المكتبة سعيداً. رُند : حصر

ما ذهب التلاميذُ إلى صالة الامتحان إِلَّا سعيداً. استثناء بدون ما و إِلا جمله رُند نمی شود.

ما رأيت سعيداً إِلَّا وقت الغداء. حصر

ما رأيت سعيداً حيناً إلا وقت الغداء. **استثناء**

وقت معادلش حيناً هست پس در این عبارت استثناء داریم

لم أذهب إلى تبريز إلا قبل سنتين. **حصر دارد** چون قبل در عبارت پیش از إلا معادل ندارد.

التمارين

التمرين الأول: اكتب كلمة مناسبة للتوضيحات التالية من كلمات المعجم.

١. جعله غنياً لا حاجة له. **أغنى**

٢. شخص يكتب مقالات في الصحف. **صحفي**

٣. المرحلة الدراسية بعد الابتدائية. **الثانوية**

٤. العالم الذي له أفكار عميقة و حديثة. **المفكر**

٥. الأوضاع و الأحوال التي نشاهدها حولنا. **الظروف**

التمرين الثاني: ضع في الفراغ كلمة مناسبة من الكلمات التالية.

(١) سِعْرُ الْعِنَبِ --- في نهاية الصيف بسبب وفوره في السوق.

يغلو: گران می شود - **يرخص: ارزان می شود** - يكثر: زیاد می شود - يغص: فرو می بندد

(٢) أعطى المدير مسؤولية المكتبة لزميلي وهو --- بها.

جدير (شايسته ، سزاوار) - شلال: آبشار - تلفاز: تلويزيون - ظروف: شرايط

(٣) ذهبنا إلى البستان و --- التفاحات و الرمانات.

طبعنا: چاپ کردیم - تصفحنا: ورق زدیم - ركبنا: سوار شدیم - **أكلنا (خوردیم)**

(٤) صنعت --- جملاً من خشب شجرة الجوز.

وعاء: ظرف - زجاجاً: شیشه - حديد: آهن - نحاس: مس

(٥) حارس الفندق --- كل الليل مع زميله.

يخفف: تخفيف می دهد - يمرر: تلخ می کند - يقذف: می اندازد ، پرتاب می کند - **يسهر: بيدار می ماند**

التمرين الثالث : إِمْلَأِ الْجَدُولَ بِكَلِمَاتٍ مُنَاسِبَةٍ.

١	دشمنی	عُدوان	ع	د	و	ا	ن
٢	كبوتر	حمامة	ح	م	ا	م	ة
٣	به ياد آورنده	متذكّر	م	ت	ذ	ك	ر
٤	چادر	عباءة	ع	ب	ا	ء	ة
٥	گرفته شده	مأخوذ	م	أ	خ	و	ذ
٦	آشنایی	تَعَارُف	ت	ع	ا	ر	ف
٧	بریده شده	مقطوع	م	ق	ط	و	ع
٨	آفتاب پرست	جِرَبَاء	ح	ر	ب	ا	ء
٩	پدیده	ظاهرة	ظ	ا	ه	ر	ة
١٠	ماه ها	أقمار	أ	ق	م	ا	ر
١١	کارت ، بلیت	بِطَاقَة	ب	ط	ا	ق	ة
١٢	فیلم ها	أفلام	أ	ف	ل	ا	م
١٣	خمیر	معجون	م	ع	ج	و	ن
١٤	کالا	بِضَاعَة	ب	ض	ا	ع	ة
١٥	رودها	أنهار	أ	ن	ه	ا	ر
١٦	یاد دادن	تعليم	ت	ع	ل	ي	م
١٧	آسانی	سُهولة	س	ه	و	ل	ة
١٨	بُت ها	أصنام	أ	ص	ن	ا	م
١٩	هزینه ها	نَفَقَات	ن	ف	ق	ا	ت
٢٠	صندلی ها	كراسي	ك	ر	ا	س	ي
٢١	مادر	والِدَة	و	ا	ل	د	ة
٢٢	شلوار	سِرْوَال	س	ر	و	ا	ل
٢٣	چارپایان	بَهَائِم	ب	ه	ا	ئ	م
٢٤	فرستادن	إرسال	إ	ر	س	ا	ل
٢٥	پرچم ها	أعلام	أ	ع	ل	ا	م
٢٦	سنگ ها	حِجَارَة	ح	ج	ا	ر	ة
٢٧	دانش آموز	تلميذ	ت	ل	م	ي	ذ
٢٨	برنامه ها	برامج	ب	ر	ا	م	ج

﴿ و عباد الرحمن الذين يمشون على الأرض هونا ﴾

رمز جدول ﴿ و إذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاماً ﴾

التمرین الرابع: أَلِف: عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ وَ المَحَلِّ الإِعْرَابِيِّ لِمَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِحَظِّ.

العُمَالُ الْمُجْتَهِدُونَ يَشْتَغِلُونَ فِي المَصْنَعِ. نَجَحَتِ الطَّالِبَاتُ فِي الإِمْتِحَانِ.

العُمَالُ: الف- اسمُ فاعلٍ، جمعُ تَكْسِيرٍ وَ مُفْرَدُهُ مُبْتَدَأُ

ب - اسمُ مُبَالَغَةٍ، جمعُ مذكَّرِ سَالِمٍ، مُعَرَّفٌ بِأَلِ فاعلٌ

المُجْتَهِدُونَ: الف- اسمُ فاعلٍ، جمعُ مذكَّرِ سَالِمٍ، مُعَرَّفٌ بِأَلِ صِفَةٌ

ب - اسمُ مَفْعُولٍ، مُنْتَنِي، مذكَّرِ، نَكْرَةٌ مُضَافٌ إِلَيْهِ

يَشْتَغِلُونَ: الف- فَعْلٌ مُضَارِعٌ، معلومٌ / خَبْرٌ ب - فَعْلٌ مَاضٍ، مجهولٌ / فاعلٌ

المَصْنَعِ: الف- اسمُ مَفْعُولٍ، مُفْرَدٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلِ مُضَافٌ إِلَيْهِ

ب- اسمُ مَكَانٍ، مُفْرَدٌ، مذكَّرٌ، مَعْرِفَةٌ مَجْرورٌ بِحَرْفِ جَرٍّ (فِي المَصْنَعِ: جَارٌّ وَ مَجْرورٌ)

نَجَحَتِ: الف- فَعْلٌ مَاضٍ، مجهولٌ ب- فَعْلٌ مَاضٍ، معلومٌ

الطَّالِبَاتُ: الف- مَصَدَّرٌ، جمعُ مذكَّرِ سَالِمٍ، مُعَرَّفٌ بِأَلِ مُبْتَدَأُ

ب- اسمُ فاعلٍ، جمعُ مُؤنَّثِ سَالِمٍ، مَعْرِفَةٌ فاعلٌ

الإِمْتِحَانِ: الف- مَصَدَّرٌ مِنْ بَابِ إِفْتِعَالٍ، مُفْرَدٌ، مذكَّرٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلِ / مَجْرورٌ بِحَرْفِ جَرٍّ (فِي الإِمْتِحَانِ: جَارٌّ وَ مَجْرورٌ)

ب - اسمُ تَفْضِيلٍ، مُفْرَدٌ، مذكَّرٌ، مَعْرِفَةٌ بِالعَلَمِيَّةِ صِفَةٌ

التمرین الخامس: أ- أَكْمِلِ الفَرَاقَاتِ فِي تَرْجِمَةِ النِّصِّ التَّالِي.

هناك طائر يُسَمَّى « بَرْنَاكِل » يَبْنِي عَشَّهُ فَوْقَ جِبَالٍ مُرتَفِعَةٍ بَعِيداً عَنِ المُفْتَرِسِينَ. وَعِنْدَمَا تَكْبُرُ فِرَاخُهُ، يُرِيدُ مِنْهَا أَنْ تَقْفِرَ مِنْ عَشِّهَا المُرتَفِعِ. تَقْذِفُ الفِرَاخُ نَفْسَهَا وَاحِداً وَاحِداً مِنْ جَبَلٍ يَبْلُغُ ارتفاعَهُ أَكْثَرَ مِنْ أَلْفِ مِترٍ. وَ تَصْطَدِمُ بِالصُّخُورِ عِدَّةَ مَرَّاتٍ. يَنْتَظِرُ الوَالِدَانِ أَسْفَلَ الجَبَلِ وَ يَسْتَقْبِلَانِ فِرَاخَهُمَا. سُقُوطُ الفِرَاخِ مَشْهُدٌ مُرْعِبٌ جَدًّا. وَ لَكِنْ لا فِرَارَ مِنْهُ لِأَنَّهُ قِسمٌ مِنْ حَيَاتِهَا القَاسِيَةِ.

پرنده ای وجود دارد که برناکل نامیده می شود (او) لانه اش را بر فراز کوه هایی بلند، دور از شکارچیان می سازد و هنگامی که جوجه هایش بزرگ می شوند از آنها می خواهد از لانه بلندشان بپرند. جوجه ها یکی یکی خودشان را از کوهی که بلندای آن به بیش از هزار متر می رسد، می اندازند. و چند بار با صخره ها برخورد می کنند. پدر و مادر پایین کوه چشم به راه می شوند و به پیشواز جوجه هایشان می روند. افتادن جوجه ها صحنه ای بسیار ترسناک است. ولی هیچ گریزی از آن نیست، زیرا بخشی از زندگی سختشان است.

ب- اُكْتُبِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِمَا تَحْتَهُ خَطًّا.

عَشٌّ: مفعول به - مرتفعة: صفت - فراخ: فاعل - ه: مضاف إليه - الفراخ: فاعل - أَلِفٍ: مجرور بحرف جر - الصخور: مجرور بحرف جر - الوالدان: فاعل - الجبل: مضاف إليه - فراخ: مفعول به - سقوط: مبتدا - الفراخ: مضاف إليه - مشهد: خبر مفرد - مُرْعَبٌ: صفت - حياة: مجرور بحرف جر - القاسية: صفت

ج- عَيِّنْ نَوْعَ لَا فِي « لَا فِرَارَ مِنْهُ » لَاي نَفِي جِنْس

د- اِبْحَثْ عَنِ مُتَضَادِّ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ فِي النَّصِّ تَحْتَ ≠ فَوْقَ - بَعِيدٌ ≠ قَرِيبٌ - تَصْغُرُ ≠ تَكْبُرُ - قَصِيرٌ ≠ مُرْتَفِعَةٌ (خارج از متن: طويل) - أَقَلٌّ ≠ أَكْثَرٌ - أَسْفَلٌ ≠ أَعْلَى

ه- اكتب مفرد الكلمات التالية: جبال: جَبَل - مفترسين: مفترس - فراخ: فَرخ - صخور: صخرة - مَرَّاتٍ: مَرَّة

التمرين السادس: لِلتَّرْجِمَةِ.

أَعْلَمُ مِنْ: داناتر از (اسم تفضيل) - می دانم از ... (فعل مضارع)	۱- عَلِمَ: دانست
الْعَلَامَةُ: بسیار دانا (اسم مبالغه)	سَيَعْلَمُونَ: خواهند دانست
لَا يَنْتَقِلُ: جا به جا نمی شود	۲- اِنْتَقَلَ: جا به جا شد
رَجَاءً اِنْتَقِلُوا: لطفا جا به جا شوید	لَنْ يَنْتَقِلَ: جا به جا نخواهد شد (لن + مضارع: آينده منفی)
الْمُرْسَلُ: فرستاده شده (اسم مفعول از باب افعال)	۳- أُرْسِلَ: فرستاد
لَا تُرْسِلُ: نفرست (مضارع للنهي)	أُرْسِلُ: بفرست
الْعَابِدُونَ: پرستندگان (اسم فاعل)	۴- عَبَدَ: پرستید
المعابد: پرستش گاهها (اسم مكان)	أُعْبَدُونِي: مرا پرستید (فعل امر للمخاطبين و فاعله و بارز + نون وقايه + ي: مفعول به)
المُسَاعِدُ: کمک کننده (اسم فاعل)	۵- سَاعَدَ: کمک کرد
رَجَاءً سَاعِدُونِي: لطفا مرا کمک کنید. سَاعِدُونِي: فعل (أمر - للمخاطبين) و فاعله و بارز + نون وقايه + ي: مفعول به	هم سَاعِدُونِي: آنها مرا کمک کردند (هم: مبتدا - سَاعِدُونِي: خبر " سَاعِدُونِي: فعل و فاعله و بارز + نون وقايه + ي: مفعول به)
الطَّبَّاحُ: آشپز (اسم مبالغه)	۶- طَبَّخَ: پخت
المطبوخ: پخته شده (اسم مفعول)	طُبِّخَ: پخته شد (مجهول)
التَّكَلُّمُ: سخن گفتن (مصدر)	۷- تَكَلَّمَ: سخن گفت
تتكلم: سخن می گوئیم	تكلّمنا: سخن گفتیم

التمرين السابع: عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

١. مُدَارَاةُ النَّاسِ نِصْفُ الْإِيمَانِ.

مداراة: مبتدا - الناس: مضاف إليه - نصف: خبر مفرد - الإيمان: مضاف إليه

٢. عَدُوٌّ عَاقِلٌ خَيْرٌ مِنْ صَدِيقٍ جَاهِلٍ.

عدو: مبتدا - عاقل: صفت - خير: خبر مفرد - صديق: مجرور بحرف جر - جاهل: صفت

٣. يَا حَبِيبِي، لَا تَقُلْ كَلِمًا إِلَّا الْحَقَّ أَبَدًا.

كلاما: مفعول به - الحق: مستثنى

٤. الْعِلْمُ فِي الصَّغَرِ كَالنَّقْشِ فِي الْحَجَرِ.

العلم: مبتدا - كالنقش: خبر بصورت شبه جملة " جار و مجرور " - الحجر: مجرور بحرف جر

٥. أضعفُ الناسَ مَنْ ضَعُفَ عَنْ كِتْمَانِ سِرِّهِ.

أضعف: مبتدا - الناس: مضاف إليه - مَنْ: خبر مفرد - كتمان: مجرور بحرف جر - سر: مضاف إليه - ه: مضاف إليه

التمرين الثامن: إِنْحَتْ عَنِ الْأَسْمَاءِ التَّالِيَةِ فِي مَا يَلِي.

(اسمُ الْفَاعِلِ وَ اسْمِ الْمَفْعُولِ وَ اسْمِ الْمُبَالَغَةِ وَ اسْمِ التَّفْضِيلِ وَ اسْمِ الْمَكَانِ)

١- ﴿... إِنَّ النَّفْسَ لِأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ...﴾ أَمَّارَةٌ: اسم مبالغة

٢- عَلِمَ بَأَنَّ خَيْرَ الْإِخْوَانِ أَقْدَمُهُمْ. خَيْر - أقدم: اسم تفضيل

٣- أَكْبَرُ الْحُمُقِ الْإِغْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَالذَّمِّ. أكبر: اسم تفضيل

٤- طَلَبُ الْحَاجَةِ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهَا أَشَدُّ مِنَ الْمَوْتِ. أشد: اسم تفضيل

٥- قُمْ عَنِ مَجْلِسِكَ لِأَبِيكَ وَ مَعْلَمِكَ وَ إِنْ كُنْتَ أَمِيرًا. مجلس: اسم مكان - معلّم: اسم فاعل

٦- يَوْمُ الْعَدْلِ عَلَى الظَّالِمِ أَشَدُّ مِنْ يَوْمِ الْجَوْرِ عَلَى الْمَظْلُومِ.

الظالم: اسم فاعل - أشد: اسم تفضيل - المظلوم: اسم مفعول

به نام خدا

درس سوم عربی دوازدهم - در کنکور ۹۸ - ۹۹ - ۱۴۰۰

۱- «يكون للكتاب وقراءة الكتب دور مهم في ازدياد المعرفة و قوّة الفهم، و ربّما يُغيّر أسلوب الحياة!»: هنر ۹۸

- ۱) کتاب و کتاب خواندن نقشی مهم در ازدياد شناخت و قوّه درک دارد و باعث تغییرات در روش زندگی می شود!
- ۲) برای کتاب و کتاب خوانی نقش مهمی است در زیادی معرفت و نیروی فهم و بسا که با آن روش زندگی تغییر کند!
- ۳) برای کتاب و کتاب خواندن نقشی مهم در ازدياد معرفت و قوّه درک است و چه بسا روشهای زندگی را تغییر دهد!
- ۴) کتاب و کتاب خوانی نقش مهمی در زیاد شدن شناخت و نیروی فهم دارد، و چه بسا روش زندگی را تغییر دهد!

هنر ۹۸

۲- عین الصحيح:

- ۱) عُضَّتْ عَيْنُهَا عَمَّا لَا يَرْضَى رَبُّهَا: چشمش را برهم نهاد از آنچه پروردگارش را راضی نمی کند!
- ۲) لَا يَضِيقُ وَعَاءُ الْعِلْمِ بَمَا جُعِلَ فِيهِ: ظرف علم به آن چیزی که در آن قرار داده شده، تنگ نمی شود!
- ۳) هناك تجارب أنفع من كتب قرآنها: آنجا تجربه هایی است که مفیدتر از کتابهایی است که آنها را می خوانیم!
- ۴) القراءة لا تُغْنِينَا عَنِ الْفِكْرِ عَلَى مَرِّ حَيَاتِنَا: خواندن در طول زندگی ما، از اندیشه کردن غنی کننده تر نیست!

عمومی ریاضی خارج کشور ۹۸

۳- عین الخطأ:

- ۱) الكُتَّاب: المفكّرون الذين يؤلّفون الكتب!
- ۲) الوعاء: لا يُصنع إلا من خشب شجرة الجوز!
- ۳) القمّة: رأس الجبل المرتفع الذي نصحده إليه بصعوبة!
- ۴) الخيمة: غرفة تُصنع من القماش الخاص بأبعاد مختلفة!

هنر ۹۸

۴- «سقوط جوجه ها منظره بسیار ترسناکی است، ولی گریزی از آن نیست!»:

- ۱) السقوط للفراخ من المناظر المرعبة، ولكن لا يمكن الفرار منه!
- ۲) السقوط للأفراخ من مشاهد مرعبة كثيرًا، أمّا ليس فرار منه!
- ۳) سقوط الفراخ مشهد مُرعب جدًّا، ولكن لا فرار منه!
- ۴) سقوط أفراخ منظره مخوف كثيرًا، أمّا لا بُدّ منه!

۵- «إن الإنسان الذي يجد طعامًا مناسبًا لفكره ستصبح قدرته للفهم والعمل أكثر!»: عمومی انسانی داخل ۹۸

۱) انسانی که غذای مفیدی را برای اندیشه خود بیابد نیرویش برای فهم و عمل، بیشتر شده است!

۲) انسانی که غذای مناسبی برای فکر خود می یابد نیرویش برای فهم و عمل، بیشتر خواهد شد!

۳) اگر انسان غذای مناسبی را برای اندیشه خود بیابد نیرویش برای فهم و عمل، بیشتر خواهد شد!

۴) انسان کسی است که غذای مفیدی را برای فکر خود یافته و نیرویش برای فهم و عمل، بیشتر شده است!

۶- «لايترك من الأولاد والديهم إلا من يعتقد أنّهما ليسا بحاجة إليه و هما في صحّة!»: عمومی انسانی داخل ۹۸

۱) فرزندان والدین خودشان را ترک نمی کنند مگر معتقد به این باشند که آنها در سلامتند و نیاز به او ندارند!

۲) از میان فرزندان فقط کسی والدین را ترک می کند که عقیده داشته باشد که آنان سلامتی دارند و نیازمند به او نیستند!

۳) تنها کسی در میان فرزندان پدر و مادر را ترک می کند که بر این عقیده باشد که آنان به او نیازمند نیستند و در سلامتند!

۴) از فرزندان فقط کسی پدر و مادرش را ترک می کند که معتقد باشد آنها به او نیاز ندارند و هر دو در سلامت هستند!

۷- «من لم يجد الجنة على الأرض لن يحصل عليها في السماء، الجنة قريبة منا و لا وسيلة للوصول إليها إلا الأعمال الحسنة!»: اختصاصی انسانی خارج ۹۸

۱) هرکس بهشت را روی زمین نیابد آن را در آسمان نخواهد یافت، بهشت نزدیک ماست و فقط اعمال نیک وسیله رسیدن به آن است!

۲) کسی که بهشت روی زمین را نیافت آن را در آسمان نخواهد یافت، این بهشت در نزدیکی ماست و هیچ وسیله ای جز اعمال حسنه ندارد!

۳) هرکس بهشت روی زمین را پیدا نکرده، در آسمان هم پیدا نمی کند، بهشت در همین نزدیکی است و تنها اعمال حسنه وسیله رسیدن به آن است!

۴) کسی که روی زمین بهشت را پیدا نمی کند آن را در آسمان هم پیدا نمی کند، این بهشت نزدیک ماست و جز اعمال نیک هیچ وسیله ای برای وصول به آن نیست!

۸- عین الخطأ: عمومی انسانی خارج کشور ۹۸

۱) قد دخلت ألف الكلمات المعرّبة من اللّغات الأخرى في اللغة العربيّة! هزاران کلمات معرّب از زبانهای دیگر به زبان عربی وارد شده است!

۲) من ظنّ أنّه قد فاز في الدّنيا بقول الكذب فهو الخاسر: کسی که گمان کند در دنیا با گفتار دروغ پیروز شده است، اوست زیانکار!

۳) إنّ السّمكات كانت تتساقط من السّماء على الأرض كقطرات الماء: ماهیان چون قطرات آب از آسمان بر زمین می افتادند!

۴) إنّ المتشائمين لا يحصلون من الحوادث إلا على تعبٍ: بدبینان، از حوادث فقط رنج را دریافت خواهند کرد!

۹- عین الصحیح: اختصاصی معارف داخل ۹۸

۱) ليس التفكّر إلا عبادة: تفکّر جز عبادت نیست!

۲) ليس الغضب إلا مفسدة: مفسده جز غضب نیست!

(۳) لا یرحم ربُّنا إلا من یرحم النَّاس: پروردگاران فقط رحم کننده به مردم است!

(۴) لا مجتهدة بین صدیقاتنا إلا أختک: فقط خواهر تو بین دوستانمان کوشا نیست!

۱۰- «ما درختانی می کاریم تا دیگران از میوه های آنها بخورند!»، عین الصَّحیح: عمومی انسانی داخل ۹۸

(۱) نحن نغرس الأشجار حتّى من ثمراتها يأكل الآخرون! (۲) نغرس نحن الأشجار لكي يأكل آخرون من ثمارها!

(۳) نغرس نحن أشجارًا حتّى آخرون يأكل من ثمراتها! (۴) نحن نغرس أشجارًا لكي يأكل من ثمارها الآخرون!

۱۱- عین ما فيه «الحصر»: تجربی ۹۸

(۱) لم نشاهد الأفلام من التلفاز إلا ما يُفيدنا منها! (۲) ما سعدنا إلى الجبال المرتفعة إلا الأقوياء منّا!

(۳) ما أتذکر من أيام طفولتي إلا قصص أبي الجميلة! (۴) لم تبلع الأسماك صغارها في هذا الفلم إلا سمكة واحدة!

۱۲- عین ما ليس فيه «الحصر»: زبان خارجه ۹۸

(۱) لا يُبيّن الصراط المستقیم و الدین الحقّ إلا الرّسل المبشّرون! (۲) ما أقام الوجهة للدین حنیفًا إلا من لا يكوننّ من المشركين!

(۳) ما حمل الفأس لكسر الأصنام إلا من اطمأنّ بعمله! (۴) لا يتعلّم الدّرس أحد إلا الذي كان من المستمعين!

۱۳- عین المستثنى یختلف: ریاضی خارج کشور ۹۸

(۱) لا تتساقط من أعیننا إلا دموع الفرح! (۲) لا یحمّلنا الله شیئًا إلا ما لنا طاقة به!

(۳) كان النَّاس یمشون بسرعة إلا من في رجله ألم! (۴) ذکراتي من أيام سفري کلّها جميلة إلا واحدة منها!

۱۴- عین المستثنى منه محذوفًا: عمومی انسانی خارج کشور ۹۸

(۱) لا يُبیر عقلَ الإنسان في حياته شيءٌ إلا العلوم النافعة! (۲) لم یخلق الله في الطّبيعة إلا کلّ ما مفید لجميع الكائنات!

(۳) لا نقتدي بأحد لیكون لنا أسوة مناسبة إلا بالإنسان الكامل! (۴) لا یحافظ أكثر النَّاس على صحّتهم في الحياة إلا قليلًا منهم!

۱۵- «كان ذلك العالمُ یمضي أوقاته بالمطالعة و الدّراسة و لا یبتعد عن النّشاط لحظةً على رغم الظّروف القاسية!»: زبان ۹۹

(۱) تمام وقت آن عالم در مطالعه و پژوهش می گذشت و با وجود شرایط سخت یک لحظه از فعالیت دور نمی شد!

(۲) آن دانشمند اوقات خود را به مطالعه و تحقیق می گذراند و با وجود شرایط سخت، لحظه ای از فعالیت دور نمی شد!

(۳) وقت آن دانشمند به مطالعه و تحقیق می گذشت در حالیکه علی رغم شرایط سخت لحظه ای از کار دور نمی شود!

(۴) آن عالم اوقاتش را در مطالعه و پژوهش می گذراند، در حالیکه علی رغم شرایط سخت حتّی یک لحظه از کار دور نمی شود!

۱۶- « لا فرخٌ يتعلّم الطّيران إلا أن یقذف نفسه من الأعلى إلى الأسفل!»: عمومی انسانی ۹۹

(۱) فقط جوجه ای پرواز کردن را یاد می گیرد که بتواند خود را از بالا به پایین بیندازد!

۲) هیچ جوجه ای پرواز کردن را جز با پرتاب شدن خود از بالا بسمت پایین نمی آموزد!

۳) هر جوجه ای فقط زمانی پرواز را می آموزد که خودش را از بالا بسمت پایین بیندازد!

۴) هیچ جوجه ای نیست که پرواز یاد بگیرد مگر اینکه خودش را از بالا به پایین پرتاب کند!

ریاضی ۹۹

۱۷- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

۱) لن تكون الحياة دون نقص ولكنها جميلة دائماً: زندگی را هرگز بدون نقص نخواهی یافت ولی همیشه زیباست!

۲) ذهبنا إلى غابة و رأينا هناك آيات ربنا الكبرى: به جنگلی رفتیم و در آنجا نشانه‌های پروردگار بزرگمان را دیدیم!

۳) طوبى لمن يجتنب الكذب و إن كان للمزاح: خوشا به حال کسی که از دروغ گفتن دوری می‌کند، اگرچه برای مزاح باشد!

۴) إن العين لا تدور في اتجاهين إلا في بعض الحيوانات كالحرباء: چشم بعضی حیوانات مثل حرباء در دو جهت مختلف

می‌چرخد!

تجربی ۹۹

۱۸- عين الخطأ:

۱) تجري مياه الشلال من الأعلى إلى الأسفل مُتتاليَةً: آبهای آبشار از بالا به پایین پشت سرهم جاری می‌شوند!

۲) رائحة ماء المستنقعات كريهة لانه لا يتحرك: بوی آب مرداب‌ها ناخوشایند است زیرا حرکت نمی‌کند!

۳) لا عجب في أن نُؤجل أعمالنا الحسنة: هیچ تعجبی نیست که در کارهای خوبمان عجله کنیم!

۴) لا يُغرق في المدح و الذم إلا الأحمق: فقط احمق در ستودن و مذمت کردن اغراق می‌کند!

تجربی ۹۹

۱۹- عَيْنَ الصَّحِيحِ :

۱) التفكّر ساعتين خيرٌ من العبادة ساعتٍ: مدّت دوساعت فکر کردن بهتر از ساعاتی از عبادت است!

۲) العقلاء لا يقفون ما ليس لهم به علم: انسان‌های عاقل بر چیزی که به آن علمی ندارند توقف نمی‌کنند!

۳) إن النفس المطمئنة لا تأخذ اطمئنانها إلا من ربها: نفس مطمئنّه آرامش از هیچ کس جز از خدا نمی‌گیرد!

۴) بعد أن فكّر لحظاتي و جدّ المأمن الذي كان قد لجأ إليه قبل هذا: بعد از اینکه لحظاتی فکر کرد محلّ امنی را که قبل از این به آن پناه برده بود، یافت!

۲۰- «يستطيع الناس أن يقرؤوا من الكتب ما يحبونها، إلا من ليس لهم فكرٌ قادر على تمييز المسائل!»: مردم می‌توانند

تجربی ۹۹

۱) از کتابها هرچه دوست می‌دارند بخوانند، جز کسانی که توانایی برای تشخیص امور ندارند!

۲) بخوانند هر آنچه را از کتابها که دوست دارند، مگر آنکه قدرت جدا کردن امور را نداشته باشند!

۳) از کتابها آنچه را دوست دارند بخوانند، مگر آنان که فکری قادر بر تشخیص مسائل نداشته باشند!

۴) کتابهایی را که دوست می‌دارند بخوانند، مگر اینکه نتوانند با فکر و توانایی مسائل را از یکدیگر جدا کنند!

۲۱- «علينا أن نستفيد من تجارب الناجحين بأنهم كيف واجهوا الصعوبات و نهضوا بعد السقوط و استمروا على سلوكهم

هنر ۹۹

حتى النجاح»: ما باید از تجارب انسانهای موفق

۱) بهره ببریم به اینکه چطور با مشکلات روبرو شدند و بعد از افتادن برخاستند تا به راه خودشان تا موفقیت ادامه بدهند!

۲) استفاده کنیم که چگونه با سختیها روبرو شده اند و بعد از سقوط برخاسته اند و روش خود را تا پیروزی، ادامه داده اند!

۳) بهره مند شویم بدینگونه که با دشواریها چگونه مواجه می شوند و بعد از سقوط کردن برمی خیزند و بر رفتارشان تا پیروزی باقی مانده اند!

۴) استفاده نماییم که آنها با مشکلات چطور برخورد کرده اند و بعد از افتادن چگونه بلند شده اند و چگونه بر سلوک خود تا پیروز شدن باقی می مانند!

۲۲- «الإنسان لا يُصاب بأمر إلا بقدر طاقته، فعلينا أن يزاد إيماننا لأن الله لن يترك محببه!»: هنر ۹۹

۱) انسان فقط به اندازه توانش به امری دچار شده است، پس باید ایمانمان را زیاد کنیم زیرا خدا علاقمندانش را رها نخواهد کرد!

۲) انسان به اندازه توانش به امور دچار می شود، پس باید ایمانمان را زیاد کنیم زیرا خدا محبان خود را هرگز ترک نمی کند!

۳) انسان به چیزی دچار نمی شود مگر به اندازه توانش، پس باید ایمانمان زیاد شود زیرا خدا دوستدارانش را رها نخواهد کرد!

۴) انسان هیچگاه بیش از توانش به خواسته ای دچار نمی شود، پس باید ایمانمان زیاد شود زیرا خدا هرگز محبوبان خود را رها نمی کند!

۲۳- «هناك مئات الطيور تبني أعشاشها على جبال ارتفاعها أكثر من ألفي متر و تقذف أفرآخها منها لتتعلم الطيران!»: ریاضی خارج ۹۹

۱) صدها پرنده لانه های خود را بر بلندای بیش از دو هزار متر، روی کوهها می سازند تا جوجه ها را از آنجا پرتاب کنند تا پرواز کردن بیاموزند!

۲) آنجا صدها پرنده است که آشیانه ها را بر کوههایی به بلندای بیشتر از دو هزار متر بنا کرده جوجه هایشان را از آنجا می پرانند برای اینکه پرواز کردن بیاموزند!

۳) آنجا صدها پرنده لانه هایشان را بر کوههایی که ارتفاعشان از دو هزار متر بیشتر است بنا می کنند و جوجه های خود را از آن می اندازند تا پرواز کردن را به آنها یاد بدهند!

۴) صدها پرنده وجود دارند که آشیانه های خود را بر کوههایی که ارتفاع آنها بیش از دو هزار متر است می سازند و جوجه هایشان را از آنجا پرتاب می کنند تا پرواز را یاد بگیرند!

۲۴- «لا تُسجّل صديقتي المجدّة في دفترها إلا الموضوعات الجديدة و المهمّة!»: عمومی انسانی ۹۹

۱) دوست تلاشگر فقط موضوعات جدید و مهم را در دفترش ثبت می کند!

۲) دوست تلاشگر من در دفترش ثبت نمی شود مگر موضوعات جدید و مهم!

۳) دوستم با تلاشش چیزی در دفترش ثبت نمی کند جز موضوعات جدید و مهم را!

۴) چیزی جز موضوعات جدید و مهم در دفتر دوستم که تلاشگر است ثبت نمی شود!

- (١) عندما نعرف كيف فشلنا نفهم كيف سننجح: هر زمان بدانیم چگونه شکست خوردیم، می فهمیم چگونه موفق خواهیم شد!
- (٢) لا شك أنك لا تخسر إلا إذا امتنعت عن المحاولة: شکی نیست که تو فقط زمانی که از تلاش خودداری کنی، زیان می بینی!
- (٣) إنَّ النَّجَاحَ لَا يَحْتَاجُ إِلَى الْإِقْدَامِ فَقَطْ، بَلْ إِلَى الْجَسَارَةِ أَيْضًا: پیروز شدن فقط به قدمها احتیاج ندارد بلکه به جسارت نیز نیازمند است!
- (٤) من يكذب، لا يجد دليلاً مُقنعاً لإثبات قوله أبداً: کسی که دروغ می گوید، هرگز برای ثابت کردن گفته خود دلیل قانع کننده ای نمی یابد!

٢٦- « يُحذَّرُ مَنْ يزرع العداوة من أنه لن يحصد إلا الخسارة، فليتنبه!»: عمومی انسانی خارج ٩٩

- (١) به کسی که دشمنی می کارد هشدار داده می شود به اینکه او فقط خسارت درو خواهد کرد، پس باید آگاه باشد!
- (٢) به کسی که دشمنی را می کارد هشدار می دهیم به اینکه فقط خسارت درو خواهد کرد، پس باید او را آگاه کرد!
- (٣) به آنکه دشمنی را بکارد بیم داده می شود که درو نخواهد کرد جز زیان را، پس باید او را آگاه کرد!
- (٤) آنکه دشمنی بکارد بیمناک می شود که درو نمی کند مگر زیان را، پس باید متنته باشد!

٢٧- عَيْنِ الصَّحِيحِ : ریاضی و تجربی خارج ٩٩

- (١) الكتاب : بستان العالم يأخذ منه ثمراتٍ مختلفة! (٢) الحاجّ : يقصده الحجّاج في كلّ عام لعبادة الله!
- (٣) الصحفيّ : من يقرأ الصحيفة اليوميّة كلّ يوم صباحاً أو مساءً! (٤) الشّرف : نوع من القماشٍ نستخدمه لتجفيف الوجه بعد غسله!

٢٨- عَيْنِ ما ليس فيه مفهوم الحصر: ریاضی ٩٩

- (١) لا نأخذ إلى موقف التّصليح إلاّ السيّارة المعطّلة!
- (٢) لا يستر النَّاسُ إلاّ ما يخافون من عواقب جهره!
- (٣) يتناول هذا المربّض أنواع الفواكه إلاّ التّفاح!
- (٤) لم تكن السّلامة إلاّ بالذّهن السّليم!

٢٩- عَيْنِ المستثنى و المستثنى منه اسمي مكان: اختصاصی انسانی داخل ٩٩

- (١) وجدتُ مصادر جميع الكتب في المكتبة إلاّ مصدر هذا الكتاب!
- (٢) بنى المهندسون عُرفاً متعدّدة في هذه المدرسة إلاّ مخزناً للكتب!
- (٣) سافر السّيّاح إلى كلّ المناطق في البلاد الأخرى إلاّ منطقة في الشرق!
- (٤) وصلنا إلى المطار متأخّرين لأنّ الشوارع كانت مزدحمة إلاّ الشارع الأخير!

٣٠- عَيْنِ ما لم يُذكر فيه المستثنى منه: اختصاصی انسانی خارج ٩٩

- (١) تُحافظ طالباتُ مدرستنا على النّظم إلاّ واحدة منهنّ!
- (٢) لم يحضر أصدقائي في الحفل إلاّ ثلاثة منهم!
- (٣) لا يُربّي أبي في مزرعته إلاّ الطّيور الأهليّة!
- (٤) يهتمّ مواطنونا بنظافة البيّئة إلاّ قليلاً منهم!

ریاضی ۱۴۰۰

۳۱- «الصدق كصحة الإنسان، لا يمكن أن تُدرك قيمته إلا عندما يُفقد!» :

- ۱) صدق همان سلامتی انسان است، فقط زمانی که از دست برود قدر آن دانسته می شود!
- ۲) صداقت مانند سلامتی انسان است، تا زمانی که از دست نرود امکان ندارد ارزش آن درک شود!
- ۳) راستی همان صحت بدن انسان است، ارزشش درک نمی شود مگر آنگاه که آن را از دست بدهد!
- ۴) درستی همچون سلامت بدن انسان است، نمی توانی قدر آن را دریابی مگر زمانی که از دست برود!

تجربی ۱۴۰۰

۳۲- « في الحياة الفردية من الجميل جدًا أن تجعل عدوك صديقًا، والأجمل ألا يتسع قلبك للعداوة!»:

- ۱) در زندگی شخصی زیباست جداً که دشمنت، دوست گردد و زیباتر است که قلبت برای دشمن شدن، فراخ نگردد!
- ۲) بسیار زیباست که در زندگی شخصی، دشمن خود را دوست بگردانی، و زیباتر اینکه قلبت برای دشمنی فراخ نشود!
- ۳) بسیار زیباست که در زندگی شخصی دشمنت را، دوست قرار بدهی، و زیباتر اینکه قلب خود را برای دشمنت گسترده نکنی!
- ۴) زیباست که در زندگی شخصی از دشمن خود دوست بسازی، و زیباتر است که قلب خود را برای دشمن شدن، گسترش ندهی!

تجربی ۱۴۰۰

۳۳- عین الخطأ:

- ۱) لا تزول ظلمات الجهل إلا بمصايح العلم: تاریکیهای جهل فقط با چراغهای علم از بین می رود!
- ۲) ما إمتنع الطفل أن يأكل الطعام الذي قد طبخته الأم: کودک امتناع نکرد غذایی را که مادر پخته، بخورد!
- ۳) تلقیب الآخین بما یرهون عمل قبیح: لقب دادن دیگران به آنچه ناپسند می دانند کار زشتی است!
- ۴) یقطع التّواصل بین الأصدقاء بالغبية و الاستهزاء: ارتباط بین دوستان را غیبت و مسخره کردن قطع می کند!

۳۴- « عجائب الخلق كثيرة، منها أن هناك أسماكًا لا تُضيء تحت البحار إلا بالضوء المضيء الذي تحت عيونها!»: عمومی انسانی

۱۴۰۰

- ۱) عجایب خلقت بسیار است، از جمله ماهیهایی که فقط با نور تابناکی که در زیر چشم دارند زیر دریا را نورانی می کنند!
- ۲) عجایب زیادی در خلقت است، از جمله ماهیهایی هستند که زیر دریاها را نورانی می کنند فقط با نوری که زیر چشمهایشان هست!
- ۳) شگفتیهای آفرینش بسیارند، از جمله ماهیانی هستند که فقط با نور روشنی بخشی که زیر چشمهایشان هست زیر دریاها را روشنی می بخشند!
- ۴) شگفتیهای بسیار در خلقت است. از جمله در ماهیانی است که زیر دریاها را روشنی نمی بخشند مگر با روشنائی نوری که زیر چشمهایشان موجود است!

تجربی ۱۴۰۰

۳۵- عین الصحيح عن المفردات:

- ۱) من تُولمه یحله لا یقدر الصعود إلى القمّة. (جمع): رجال، قمم
- ۲) هواة كرة القدم یجتمعون في الملعب. (متضاد): راغبون، ینتشرون
- ۳) هو من أهمّ الکتاب علی رغم ظروفه القاسية. (مفرد): کتاب، ظرف

(٤) بعد ذلك جاء بهدايا كثيرة فرفضها الملك. (المترادف): أتى بـ ، لم يقبل

رياضى و تجربى خارج ١٤٠٠

٣٦- عيّن الصحيح عن المفردات:

- (١) إنّه قرأ آلاف الكتب و هو من أهمّ الكتاب. (مفرد) ← ألف - كاتب
- (٢) جاء بهدايا كثيرة و قبيلها الفقير بسرور. (مترادف) ← أتى بـ - رفض
- (٣) كلّ وعاء يضيّق، بما جُعِل فيه إلّا وعاء العلم. (متضاد) ← يتّسع - الجاهل
- (٤) ذهبت إلى أستاذي مع صديقتي لنسأل سوّالات كثيرة (جمع) ← أساتذة - أصدقاء

هنر ١٤٠٠

٣٧- عيّن الخطأ عن المفهوم:

- (١) الأغنى: من يُغني الآخرين أكثر.
- (٢) غَنَى: قرأ شعرا بصوت فَرِح أو حَزِين.
- (٣) أغنى (شخصاً): جعله غنيّاً لا حاجة له.
- (٤) الغَنَى: ذو سعة من المال و لا يُساعد الآخرين.

رياضى و تجربى خارج ١٤٠٠

٣٨- عيّن الخطأ عن المفهوم:

- (١) الصّحفيّ: من يقرأ الصّحيفة اليوميّة دائماً!
- (٢) المُصحف: يُقال لكتابٍ كُتِب فيه كلامٌ خاصّ!
- (٣) الصّحيفة: مجموعة من الأوراق التي تنتشر يوميّاً!
- (٤) الصّحف: فيها أخبار متعدّدة و غيرها حسب سياسة الصحيفة!

تجربى ١٤٠٠

٣٩- عيّن ما فيه الحصر:

- (١) لا يقدر أحدٌ صعود الجبل المرتفع إلّا الإنسان القويّ!
- (٢) ما نال هذا الشاعرُ الجوائزَ بعد إنشاده إلّا جائزة ثمينة!
- (٣) لا تُنقلُ إلى موقفِ تصليح السيارات إلّا سيّارة معطّلة!
- (٤) لا نشترى الفاكهة اليوم إلّا نوعاً واحداً منها و هو التفّاح!

هنر ١٤٠٠

٤٠- عيّن ما ليس فيه الحصر:

- (١) لا تزيد التجارب في الحياة إلّا معرفتنا بالأموار!
- (٢) لا يُعجبني أحدٌ إلّا المهاجم الذي يُسجّل الهدف!
- (٣) لا يستطيع صعودَ هذا الجبل المرتفع إلّا الأشخاص الأقوياء!
- (٤) لا تَبَلَع سمكة السّهم إلّا الحشرة التي تَسْقَط على سطح الماء!

رياضى و تجربى خارج ١٤٠٠

٤١- عيّن أسلوب الاستثناء معناه الحصر:

- (١) ما اشتري والدي شيئاً من المتجر الكبير إلّا نوعاً من الفاكهة!
- (٢) ما أعانني أحدٌ في مشاكل الحياة إلّا الله الذي خلّقتني فيرحمني دائماً!
- (٣) ما شكر أكثرُ النَّاسِ نعمة الله عليهم إلّا الذين يعرفون أنّها من جانبه!
- (٤) ما استطاع أن يذهب إلى الحجّ هذا العام إلّا الحجّاج الذين كانوا مستطيعين!

اختصاصى انسانى ١٤٠٠

٤٢- عيّن ما فيه الحصر (في المعنى):

- (١) لا يُحسنُ إلينا أحدٌ إلّا الذي يُحسنُ إليه!
- (٢) لا تأكلُ البوماتُ في المزرعة غذاءً إلّا الفئران!

٣) لا تُسبَّبُ الأمطارُ الحمضيةُ إلا التلوُّثُ في الهواء! ٤) لا يرى المتشائمُ شيئاً في كلِّ فرصةٍ إلا الصُّعوبة!

اختصاصى انسانى خارج ١٤٠٠

٤٣- عيّن أسلوب الاستثناء معناه الحصر:

١) ما اهتمّ هذا الفيزيائيُّ في كشف هذه المادّة بالآخرين إلا عالمًا واحدًا!

٢) لم تُضعّف المشاكلُ عزمَ التلميذ في أداء جميع واجباته إلا الأخير!

٣) لا يَمْنَحُ المُحسِنُ ثروته لكلِّ مَنْ يدّعي أنّه يحتاج إليها إلا أسرته!

٤) لم يَكُنْ هدْفُ نوبل من اختراع الديناميت إلا الإعمار و البناء!

زبان ١٤٠٠

٤٤- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

١) إِنَّ الإِمْتِحانات تُساعِدُ الطلابَ لِتَعَلُّمِ دُرُوسِهِمْ، فَلْيَعَلِّمُوا ذلك.

٢) لِلدُّلْفِينِ ذاكِرَةٌ قَويَّةٌ وَ سَمْعُهُ يَفوقُ سَمْعَ الإنسانِ عَشْرَ مَرَّاتٍ.

٣) إِنَّ الكُتُبَ طَعامِ الفِكرِ، وَ لِكُلِّ فِكرٍ طَعامٌ، كَمَا تُوجَدُ أَطِعمَةٌ لِكُلِّ جِسمٍ.

٤) في يَومٍ مِنَ الأيَّامِ شاهَدَ المُعَلِّمُ جَماعَةً مِنَ المُسافِرِينَ واقِفِينَ أمامَ مَسجِدِ القَريّةِ.

كليد سوالات

١	٤	١٢	٤	٢٣	٤	٣٤	٣
٢	٢	١٣	١	٢٤	١	٣٥	٤
٣	٢	١٤	٢	٢٥	٣	٣٦	١
٤	٣	١٥	٢	٢٦	١	٣٧ غلط	١ و ٤
٥	٢	١٦	٤	٢٧	١	٣٨	١
٦	٤	١٧	٣	٢٨	٣	٣٩	٣
٧	١	١٨	٣	٢٩	١	٤٠	٢
٨	٤	١٩	٤	٣٠	٣	٤١	٤
٩	١	٢٠	٣	٣١	٢	٤٢	٣
١٠	٤	٢١	٢	٣٢	٢	٤٣	٤
١١	٣	٢٢	٣	٣٣	٤	٤٤	١